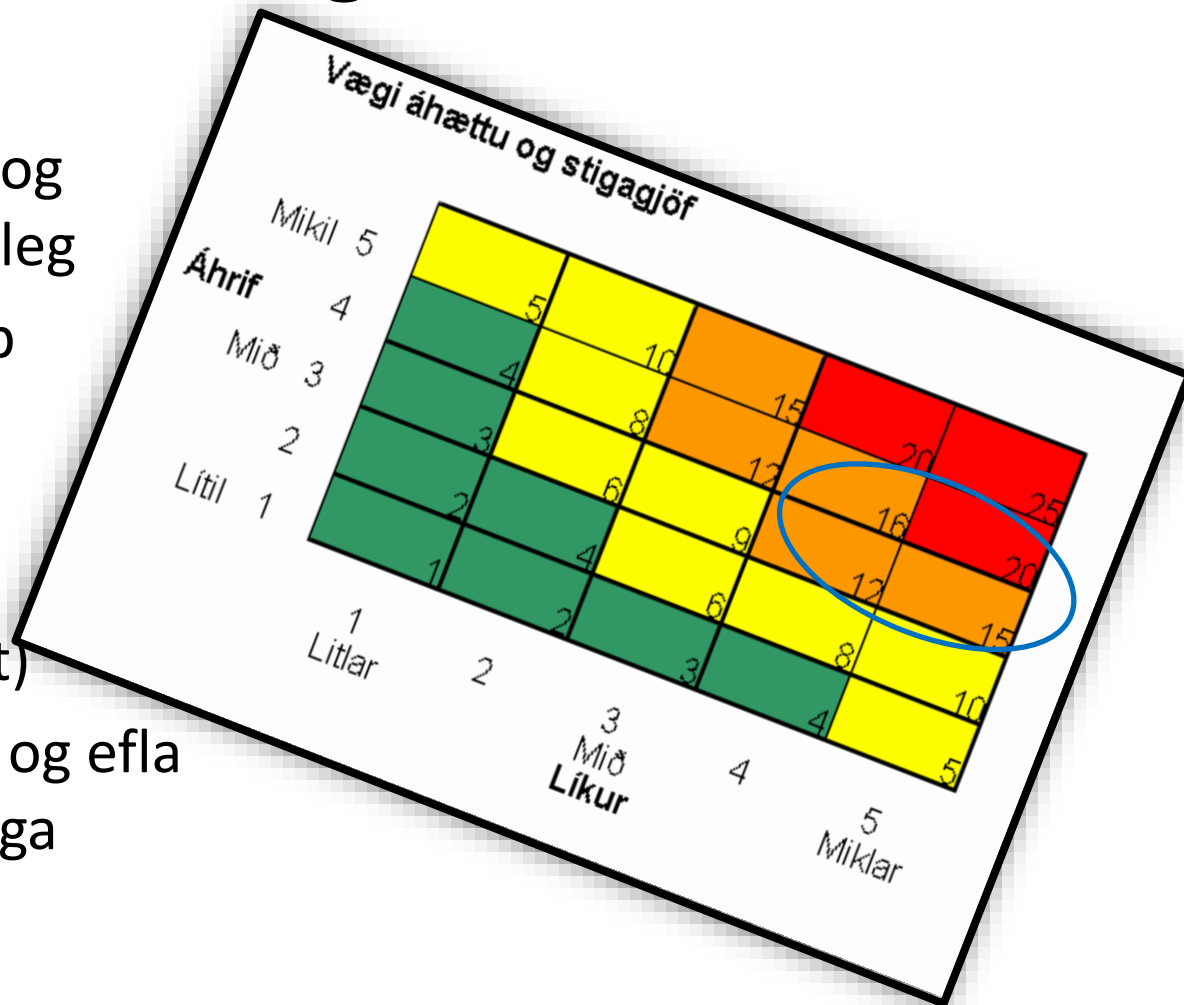

Kynning á fundi Hafnasambands Íslands
Fosshótel Húsavík 21.09.2017
Hallgrímur Hreiðarsson heimilislæknir, HSN
Húsavík

Af hverju var ráðist í þessa áætlanagerð?

- Mikil fjölgun skemmtiferðaskipa og frekari fjölgun er líkleg
 - Árlega koma upp vandamál vegna matarsýkinga
- Innleiðing IHR 2005 (cross border threat)
- Viljum vera viðbúin og efla áfallapol sveitarfélaga

Einungis til á rafrænu formi!

Útgefið efni

Almannavarnir · Útgefið efni

Útgefið efni

Almannat efni

Áhættuaköðun almannavarna 2011

Efni um eldgos og jarðskjálfta

Fyrirtæki og stofnanir

Heilbrigðismál

Skýslur

Vettvangsstöð

Articles in English

Handbækur, kennsluefni og samningar

Hættumat

Skýslur um afgang

Viðbragðsættanir

Eldgosaættanir

Flugdyrættanir

Gróðureldsættanir

Heilbrigðisættanir

Hépslysaættanir

Jarðgangaættanir

Titill	* Flokkar	Níðurhel
Viðbragðsættanir heilbrigðisstofnana – sriðmát	Handbækur, kennsluefni og samningar , Heilbrigðismál , Viðbragðsættanir	Ná í skjal
Viðbragðsættun sáttvama hafna og skipa, landsáættun / Útgáfa 1.0 31.01.2017	Heilbrigðisættanir , Heilbrigðismál , Viðbragðsættanir	Ná í skjal
Viðbragðsættun vegna hópslysa á starfsvæði almannavarnarfréttar Þingeyinga	Hépslysaættanir , Viðbragðsættanir	Ná í skjal
Viðbragðsættun vegna eldgoss undir Eyjafellajökli / Útgáfa 1.0 14-03-2013	Almannat efni , Efni um eldgos og jarðskjálfta , Eldgosaættanir , Viðbragðsættanir	Ná í skjal
Viðbragðsættun vegna eldgoss undir Mýrdalsjökli / Útgáfa 2.0 30.01.2017	Efni um eldgos og jarðskjálfta , Eldgosaættanir , Viðbragðsættanir	Ná í skjal
Viðbragðsættun vegna eldgoss í Bínárbungu eða norðan Vatnajökuls / Útgáfa 1.0 22-04-2015	Almannat efni , Efni um eldgos og jarðskjálfta , Eldgosaættanir , Viðbragðsættanir	Ná í skjal
Viðbragðsættun vegna eldgoss í Heklu - Lokadreg 29.06.2017	Efni um eldgos og jarðskjálfta , Eldgosaættanir , Viðbragðsættanir	Ná í skjal
Viðbragðsættun vegna eldgoss í Vestmannaeyjum / Útgáfa 1.0 23.01.2017	Eldgosaættanir , Viðbragðsættanir	Ná í skjal
Viðbragðsættun vegna ferjulyta á Seyðisfelli / Útgáfa 1.1 18.02.2017	Hépslysaættanir , Viðbragðsættanir	Ná í skjal

Sóttvarnaáætlunin:

- Styðst við fjölda laga og reglugerða. Nær til allra skipa nema herskipa og annarra skipa í opinberri eigu.
- Áhersla lögð á samvinnu og skýrt skipulag
- **Sóttvarnalæknir (SVL)**
og
Ríkislögreglustjóri(RLS)
bera ábyrgð á virkjun
að hluta eða að fullu

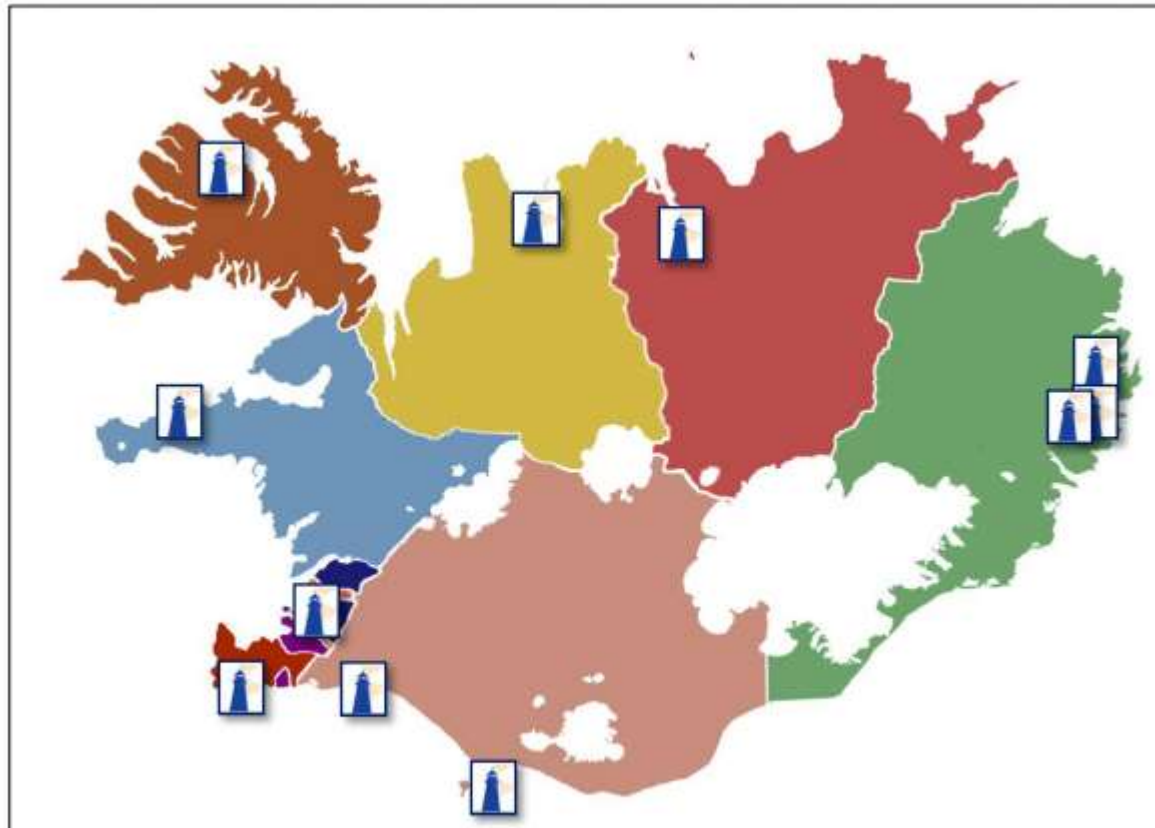
Markmið almannavarna áætlana:

- Tryggja skipulögð viðbrögð þegar skip á leið til hafnar, í höfn eða á leið frá Íslandi óskar eftir aðstoð vegna vegna veikinda um borð eða atviks sem getur ógnað lýðheilsu.
- Lágmarka áhrif smitandi tilfella eða mengunar/geislavirkni með því að fyrirbyggja dreifingu smits, vernda lýðheilsu, umhverfi og tryggja óskerta þjónustu til allra hlutaðeigandi.
- Innleiða ákvæði IHR-2005 (alþjóða heilbrigðisreglugerðarinnar) og tryggja upplýsingamiðlun/samstarf innanlands og yfir landamæri.

Skilgreindar sóttvarnahafnir

-beina skal skipum í þessar hafnir en atvik geta komið upp hvar sem er...:

Mynd. 10.3 Heilbrigðiseftirlitsvæði eru tíu (10) og Aðalhafnir eru 11

Staður og kóði hafnar Samtals 11 hafnir	Lögregluumdæmi Samtals 9	Sóttvarnaumdæmi Samtals 7	Heilbrigðiseftirlits- svæði Samtals 10
Reykjavík IS REY	Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu	Höfuðborgarsvæðið	Hafnarfjörður og Kópavogur (HHK) Reykjavík (HER) Kjósarsvæði (HKJ)
Grundarfjörður IS GRF	Lögreglustjórinn á Vesturlandi	Vesturland	Vesturland (HVL)
Ísafjörður IS ISA	Lögreglustjórinn á Vestfjörðum	Vestfirðir	Vestfirðir (HVF)
Sauðárkrókur IS SAU	Lögreglustjórinn á Norðurlandi vestra	Norðurland	Norðurland vestra (HNV)
Akureyri IS AEY	Lögreglustjórinn á Norðurlandi eystra		Noðurland eystra (HNE)
Eskifjörður IS EFJ	Lögreglustjórinn á Austurlandi	Austurland	Austurland (HAUST)
Reyðarfjörður IS RFJ			
Seyðisfjörður IS SEY			
Þorlákshöfn IS THH	Lögreglustjórinn á Suðurlandi	Suðurland	Suðurland (HSL)
Vestmanneyjar IS VES	Lögreglustjórinn í Vestmannaeyjum		
Helgúvík IS HEL	Lögreglustjórinn á Suðurnesjum	Suðurnes	Suðurnes (HES)

***Staðbundar
upplýsingar
er að finna í
viðauka***

Svona áætlun virkjast eftir sk. áhættumat:

- **Niðurstaða fyrsta áhættumats** (tafla 3.1 í áætluninni) er forsenda virkjunar, framkvæmt af vakthafandi lækni og umdæmis/svæðis -SVL í samvinnu við SVL, heilbrigðiseftirlit og aðra hlutaðeigandi. Stöðugt samráð umd/svæ-SVL og lögreglustjóra umdæmis,
- Lögreglustjóri og umd/svæ SVL óska eftir virkjun í samræmi við niðurstöður **áhættumats**.
- Eftir virkjun tekur AST innan umdæmis við stjórn aðgerða (umd/svæ-SVL og lögreglustjóri) – **Þið eigið fulltrúa í aðgerðastjórn**

Þið eruð hluti af upplýsingaöflun f. áhættumatið

- Það er endurtekið eins oft og þurfa þykir
- Gert í samvinnu við hlutaðeigandi aðila
 - Skipstjóri og útgerð
 - Læknir um borð? Umboðsmaður skips?
 - Umdæmislæknir sóttvarna/lögreglustjóri
 - Hafnarstjóri
 - Heilbrigðiseftirlit
- Aðrir eftir eðli atviks
 - MAST, UST eða Geislavarnir ríkisins
 - Almannavarnir og Landhelgisgæslan
 - Alþjóðlegir samstarfsaðilar (ECDC, WHO)
 - Eiturefnasérfræðingar

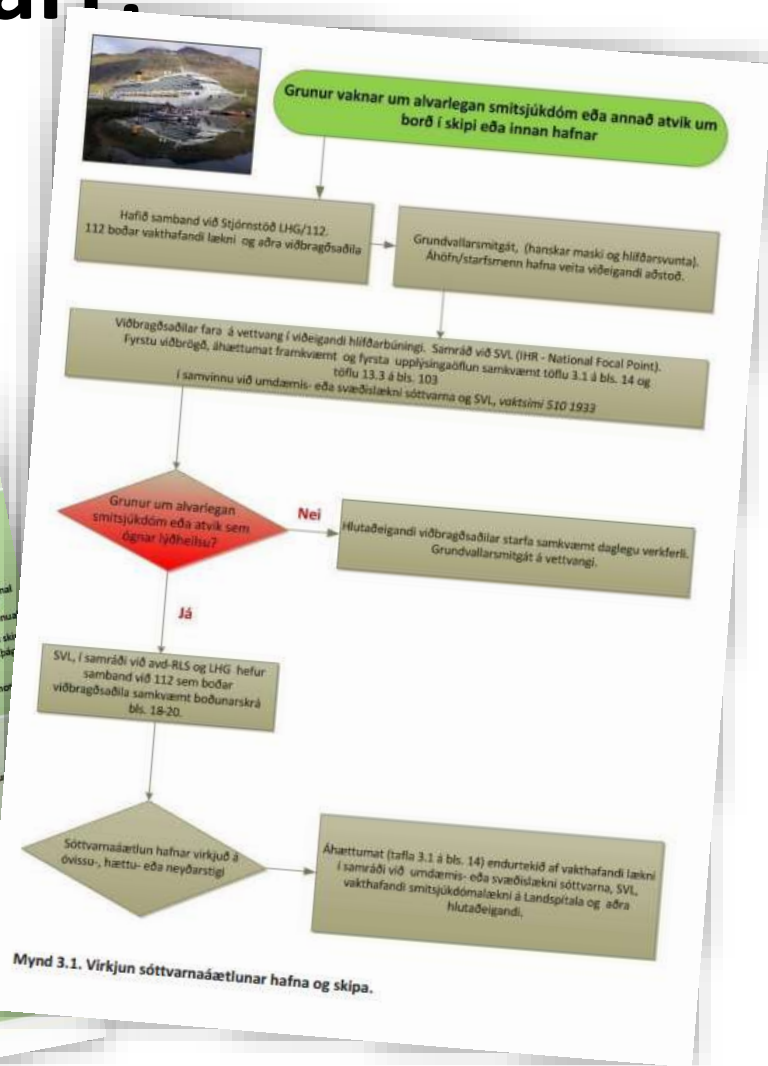
Niðurstaða áhættumats

- Eðli atburða er mjög mismunandi
 - Getur verið einn farþegi með alvarlegan smitsjúkdóm eins og ebólu
 - Eða margir farþegar og starfsmenn með uppköst líklega af völdum nóróveiru
- Lýsa atburði
- Meta hugsanlegar afleiðingar
- Eru skaðaminnkandi aðgerðir mögulegar?
- **þarf að virkja áætlun? ef já, á hvaða stigi?**
 - **Hvaða hluta áætlunarinnar þarf að virkja?**

Góðar töflur í áætluninni-hvaða uppl. þarf?

Atvik	Spurningar	Uppfyllingaveitur
<p>Lýsing á atviki Uppruni og áföðingur</p> <p>Áhrif taln lítil, miðlungs eða mikil</p> <p>Hliðarstaða áhættumata segir til um virkjun áætlanar og almannavarnarsig (öðviss-, hættu- eða neyðarsig)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hvenær varð vart við atvik? Er vitad hvenær atvik hófst? Hvert er eðli atviks, smitefni, eiturefni, geislar eða ekki vitað? Er atvikð þelast eða óvenjulegt? Hver er fjöldi bolenda? Hvert margt eru með einkenni/hlutfall farþega og áhafnar? Eru mennsli í hættu? Hefur orðið dauðfall vegna atviks? Er til meðferð? Stærð vettvangs, einstakar vistarverur, allt skipi eða víbar? Getur mengun dreift yfir stórt svæði – mikil útbreiðsla? Er þættilyli í nágranni vettvangs? Við mengun, hver er alvarleiki veikinda af viðdum mengunum? Við smitefni, hver er smitubúlinn og alvarleiki sykinganna? Eru áhættuþegar þekktir, t.d. börn, áktráðir? Getu áhættuakomandi þarfti hafi áhrif, t.d. vedurlar? Eru þróun atviks alvarlega en búast má við? Eru til upplýsingar um svipað atvik á öðrum vettvangi? 	<p>Heimildir:</p> <p>Skipatúgerðir, eigendur skips eða umboðsmenn, línefndir, áhafnarmæðlimir, heilbrigðisfyrirlysing sjófarenda (Maritime declaration of health), farþegar eða aðrir einstaklingar.</p> <p>Önnur yfirvöld s.s. heilbrigðiseftirlit, hafnarstjórn, LHG, Neyðarsíman, almannavarnir.</p> <p>Erlendir samstarfsaðilar s.s. EWRS, ECDC.</p>
<p>Fyrstu viðbrögð</p>	<ul style="list-style-type: none"> Er heilbrigðisþjónusta um borð, s.s. læknir eða heilbrigðismenntað starfsfólk? Er ástæða fyrir heilbrigðisþjónustu um borð? Hafa fyrstu ráðstafanir þegar verið þarf? Hafa fyrsta viðbrögð án tafar eða má bíða þar til skipið er komið til hafnar? Hvaða viðbrögðsaðila þarf að boða? Hafa spri frá fólki eða umhverfi verið tekin? þarf að efla vöktun? þarf að undirbúa afvikun/einangrun? 	<p>Heimildir:</p> <p>WHO IMGS International medical guide for ships.</p> <p>IMDG Code International dangerous goods, International travel and health Control of communicable diseases manual</p> <p>Handbók WHO um sköpun skipa og úgöngu sóttvarnaundantöku og sóttvarnavottorða.</p> <p>Leiðbeiningar WHO um neyðarsig</p>
<p>Skilgreina eðli atviks</p>	<ul style="list-style-type: none"> Við smitefni: Alvarleiki, smiteidd og smitstuðul, meðgönguimi, meðferð, faraldrisræðileg staða? Við smitefni: Uppruni, smiteidd, áhrif á heilsu, magn. Við smitefni: Gæsluvirk efni: Alvarleiki, möguleikar á dreifingu meðferð, mótettur, eiturvirki, hvarvirgi, magn? Áhrif á fjöðheilsu og umhverfi: Möguleg dreifing yfir landamæri? Er atvikð óvanalegt eða övart sem krefst aukinnar árvelni? 	<p>Heimildir:</p> <p>IHR - Víðauki 2.</p> <p>Leiðbeiningar WHO um neyðarsig IHR - Víðauki 2.</p>
<p>Fyrsta áhættumat</p> <p>Er áhættu fyrir fjöðheilsu lítil, miðlungs eða mikil? Miðlungs- og mikil áhættu kalli á virkjun áætlanar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Meta þarf alvarleika atviks - lítil, miðlungs eða mikil. Er hægt að draga úr áhrifum þess? Getur heilsuván náð til margra einstaklinga - valdið hrinu eða faraldri? Getur heilsuván náð útbreiðslu á landi eða yfir landamæri? Eru viðbendingar um að smitefnið, smitefjan eða smitgæymirinn geti borist yfir landamæri? Getur umhverfismengun farið yfir landamæri? Er hægt að áttinga vettvangs? Hefur atvikð áhrif á millilandsáttglingar? 	<p>Heimildir:</p> <p>IHR - Víðauki 2.</p> <p>Leiðbeiningar WHO um neyðarsig IHR - Víðauki 2.</p>
<p>Er hægt að hafa hernil á útbreiðslu áhafna?</p> <p>Getu áhrifin teygst yfir landamæri og vaxið áhöfðagrei fjöðheilsu?</p> <p>El svæði er „já“ þá þarf að líklymna atvikð til WHO.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Vardandi sjúka þarf að taka tillit til smitdreifingar og smitstuðuls (R₀). Vardandi smitefjagæyma (vectors harbours) þarf að skoða hvort þeir geta dreift sér um borð í skipinu, hvort þeir gena tekið sér böflestu um borð. Vardandi eiturefni og gæsluvirk efni þarf að taka tillit til þess hvort losunarfæðum og mögulegi mengun sem kann að hafa áhrif á aðlögðandi svæði. Hvaða umhverfisáhrif? 	<p>Heimildir:</p> <p>IHR - Víðauki 2.</p> <p>Leiðbeiningar WHO um neyðarsig IHR - Víðauki 2.</p>

Tafla 3.1. Áhættumat vegna atviks um borð í skipi

Mynd 3.1. Virkjun sóttvarnaáætlunar hafna og skipa.

Boðun

112 boðar þá sem eru í skráðir í Bjargargrunn

- SVL upplýsir starfsmenn heilbrigðisþjónustu
- LHG upplýsir hafnarstjóra og umboðsmenn skipa
- Avd-RLS upplýsir löggæslu og fulltrúa annarra stofnana sem þurfa þykir

– Tengsl við aðrar áætlanir:

- Hafnar- og siglingavernd
- Mengun innan hafna
- Mengun utan hafnarsvæða
 - www.lhg.is
 - www.ust.is
- Viðbragðsáætlun Faxaflóahafna vegna bráðamengunar
- Matarbornir sjúkdómar
 - www.mast.is
- Hópslys á sjó
 - www.almannavarnir.is

Til leiðbeiningar um matareitranir!

Leiðbeiningar vegna
matarborinna sjúkdóma

<http://www.mast.is/library/Upplýsingar/VidbragdsaaetlunMatarbornirsjukdomar1603.pdf>

33 gátlistar í áætlunni f. Mismunandi viðbragðsaðila:

- 8.1 - Neyðarlinan/112
- 8.2 - Almannavarnir - Samhæfingarstöðin
- 8.3 - Almannavarnir - Aðgerðastjórn
- 8.4 - Almannavarnir - Vettvangsstjórn

- 8.5 - Heilbrigðisþjónusta - sóttvarnalæknir
- 8.6 - Heilbrigðisþjónusta - umdæmis- og svæðislæknar sóttvarna
- 8.7 - Heilbrigðisþjónusta - sérhæfð, Landspítali
- 8.8 - Heilbrigðisþjónusta - sérhæfð, Sjúkrahúsið á Akureyri
- 8.9 - Heilbrigðisþjónusta - almenn, heilbrigðisstofnanir og heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins

- 8.10 - Löggæsla - Ríkislögreglustjóri - almannavarnadeild
- 8.11 - Löggæsla - Ríkislögreglustjóri - fjarskiptamiðstöð
- 8.12 - Löggæsla - Ríkislögreglustjóri - kennslanefnd
- 8.13 - Löggæsla - Ríkislögreglustjóri - sérsveit
- 8.14 - Löggæsla - Lögreglustjórar
- 8.15 - Landhelgisgæslan - stjórnstöð
- 8.16 - Landhelgisgæslan - flugdeild
- 8.17 - Landhelgisgæslan - varðskip
- 8.18 - Tollgæsla
- 8.19 - Slökkvilið
- 8.20 - Hafnir - hafnarstjórar, öryggisfulltrúar og yfirhafnsögumenn
- 8.21 - Hafnir - umboðsmenn skipa
- 8.22 - Hafnir - umráðamaður skips – skipstjóri

- 8.23 - Rauði krossinn á Íslandi - neyðarmiðstöð
- 8.24 - Slysavarnafélagið Landsbjörg - landsstjórn
- 8.25 - Slysavarnafélagið Landsbjörg - svæðisstjórnir

- 8.26 - Ferðamálastofa
- 8.27 - Geislavarnir ríkisins
- 8.28 - Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga
- 8.29 - Matvælastofnun - vegna dýra um borð
- 8.30 - Matvælastofnun - veikindi talin vera vegna sýktra matvæla
- 8.31 - Samgöngustofa
- 8.32 - Samgöngur - Rannsóknarnefnd samgönguslysa
- 8.33 - Umhverfisstofnun

Gátlistar eru skráðir fyrir þá viðbragðsaðila sem hafa skilgreint hlutverk í viðbragði vegna atviks. Frekari leiðbeiningar í eigin áætlunum viðbragðsaðila og í fylgiskjölum þessarar áætlunar.

Verkefni viðbragðsaðila (gátlistar)

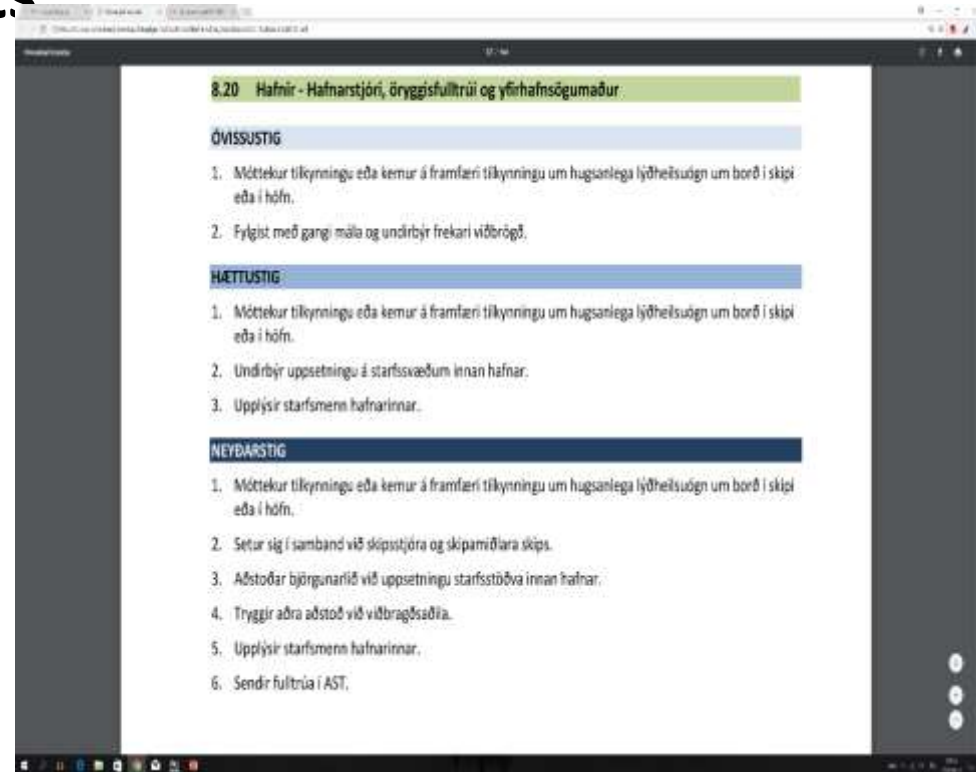
- Niðurstaða áhættumats
ræður stigi virkjunar

Verkefni á **óvissustigi**

Verkefni á **hættustigi**

Verkefni á **neyðarstigi**

- Hver viðbragðsaðili gerir
eigin áætlun og tengir við
heildaráætlun.
- Uppfærir eigin áætlanir
þegar þörf er á.

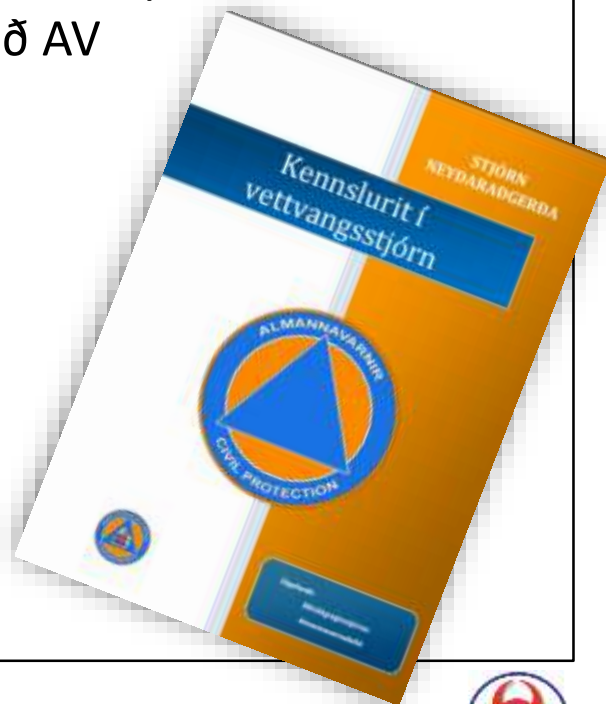
Rifjið upp hvar viðkomandi starfssvæði eru í ykkar höfn

Hver skilgreind sóttvarnahöfn innan sóttvarnaumdæmis afmarkar vettvang

Starfssvæði innan vettvangs / innan hafnar eru skilgreind í vettvangsstjórahefti

gagnlegt f. hafnarstjóra að ákvarða staðsetningar verkþátta í sinni höfn í samvinnu við AV

Uppsetning starfssvæða er eins í mörgum áætlunum

Hnattstaða	64°11'5 N 021°57'5 W
Staðsetning	Við miðbæ Reykjavíkur
Tegundir skipa	Allar gerðir
Siglingaaðkoma	Greið
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Skógarhlíð 14, 1. hæð, Reykjavík Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: Lögreglustjórnin á HBS Umdæmislæknir sóttvarna á HBS Fulltrúi Faxaflóahafna Fulltrúi SHS Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 1 Fulltrúi Rauðakrossins Fulltrúi Landspítala
AST til vara	Lögreglustöðin, Hverfisgötu 113
Vettvangsstjórn (VST)	Stjórnstöðvarbifreið Slysavarnafélagsins Landsbjargar (Björninn)
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Bifreiðastæði við suðausturhluta tónlistarhússins Hörpu
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Ákvörðun Gæslustjóra
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Melaskóli, Hagamel 1
Hvildaraðstaða hjálparliðs	Lögreglustöðin, Hverfisgötu 113
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Bifreiðastæði og hús – tónlistarhúsið Harpa
Ytra biðsvæði (YB)	Bifreiðastæði við Breiðholtskirkju, Þangbakka 5 í Mjódd

Tafla 13.1. Reykjavík – gamla höfnin

Þessar töflur mynda grunn að eigin áætlunum hafna.

Takk fyrir:-

Ítarefni til nánari upplýsinga er að finna í eftirfarandi handbókum:

- Evrópsk handbók um hollustuháttaviðmið og eftirlit með smitsjúkómum í farþegaskipum, 2. útg. 2016: [European Manual for Hygiene Standards and Communicable Disease Surveillance on Passenger Ships](#)
- Handbók WHO um framkvæmd ráðstafana vegna atvika er varða lýðheilsu um borð í skipi: [Handbook for management of public health events on board ships.](#)

Ritstjórn

Árný Sigurðardóttir, **Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur**

Ása St. Atladóttir, **frá sóttvarnalækni**

Baldur B. Höskuldsson, **Embætti tollstjóra**

Friðjón V. Pálmason, **almannavarnadeild ríkislögreglustjóra**

Guðrún Sigmundsdóttir, **frá sóttvarnalækni**

Gunnar Alexander Ólafsson, **Umhverfisstofnun**

Gunnar Örn Arnarson, **Landhelgisgæslan**

Hallur Árnason, Hafnasamband Íslands

Halldór Zoëga, **Samgöngustofa**

Helga Hreinsdóttir, **Heilbrigðiseftirlit Austurlands**

Íris Marelsdóttir, ritstjóri, **frá sóttvarnalækni**

Sigríður Kristinsdóttir, **Umhverfisstofnun**